

тези при ромите, то в края на периода в резултат на изброените причини разликите се увеличават значително (фиг.12).

Различия в естественото възпроизводство между ромското население в градовете и селата

Съществуват големи различия и в стойностите за естественото възпроизводство между трите основни етнически общности в градовете и селата. Тези различия са резултат и от особеностите на вътрешномиграционните процеси при трите етноса. Изменението на раждаемостта след 1950 г. съвпада с индустриализацията на страната и главно с кооперирането в селското стопанство. Механизацията в него, в резултат на която се освобождава работна ръка, предизвиква големи придвижвания на населението от селата към градовете. Темповете на урбанизация са различни при отделните етнически общности. Те са най-високи при българското население, най-ниски са при турското, докато ромите заемат междинно положение. Значителните по размер миграции на младо българско население от селата към градовете след принудителната колективизация на селскостопанските земи освобождават част от заетите работни места и дават възможност на голям брой от ромите да се преквалифицират като селскостопански работници и да започнат работа в новосъздадените кооперации и ДЗС, а друга част от тях напускат селата. Преди това малка част от ромите е постоянно заета със селскостопанска работа предимно в чифлиците на заможните българи и турци в Северна България и като наемни пастури в цялата страна.

След индустриализацията в градовете част от ромите, занимаващи се със занаятчийство, остават без поминък в резултат на промените в начина им на живот. По-неблагоприятната образователна структура на ромите, която е причина за по-слабата им квалификация, определя заетостта им в нискоквалифицирани дейности, както в градовете, така и в селата. Особеност в начина на протичане на вътрешномиграционните процеси при ромите е, че в тях участва цялото семейство (за разлика от българското население), което определя запазените възпроизводствени възможности и в селата, и в градовете. Това се отразява върху незначителните разлики в естествения прираст при ромите, живеещи в градовете и селата, в сравнение с българското население. Коефициентът на раждаемост е по-висок при ромите в градовете, като тези стойности определят по-високия естествен прираст на ромите през целия разглеждан период. За разлика от тях например, още през 1975 г. естественият прираст при българите в селата има вече отрицателни стойности (-3,25 %), докато в градовете неговите стойности са 11,62 %, което е резултат от по-високата раждаемост в градовете и два пъти по-високата смъртност в селата – резултат от интензивните процеси на застаряване на населението.